

UNIVERSITETI I PRISHTINËS “HASAN PRISHTINA”

FAKULTETI JURIDIK

PROGRAMI “KONTRATA DHE E DREJTA KOMERCIALE”

PUNIMI I DIPLOMES MASTER

**“NGJAJSHMËRITË DHE DALLIMET NDËRMJET LMD-SË DHE LIBRIT
DY PËR DETYRIMET NË DRAFT KODIN CIVIL”**

MENTOR:

Prof.ass.dr.iur Bashkim Preteni

KANDIDATI:

Blerina Istrefi

Prishtinë, 2023

ABSTRAKT

Marrëdhëniet detyrimore gëzojnë një rëndësi të madhe në fushën juridike-civile, dhe kjo dëshmohet vazhdimisht nga praktika, prej sëcilës tregohet qartë se ashtu sikurse të drejtat të cilat janë bazë e përshkrimit të situatave të ndryshme juridike-civile (qoftë kur përmbushen apo nuk përmbushen), gjithmonë ekziston një lidhje në mes të drejtave dhe detyrimeve, sepse aty ku lind një e drejtë lind edhe një detyrim në të njëjtën kohë, dhe anasjelltas. Institutet juridike me karakter detyrimor, janë të kornizuara në aspektin ligjor nga ligjet të cilat na mundësojnë që punët juridike të jenë të rregulluara mirë, megjithatë zbrazëtirat janë gjithmonë prezente. Prandaj edhe rezulton nevoja që çdo here të krijohet një kodifikim më preciz, më përmbledhës dhe më adekuat për çështjet juridike me këtë karakter.

Mënyra se si janë manifestuar marrëdhëniet detyrimore përmes kornizës ligjore, mundemi më së miri ta kuptojmë nga rastet e ndryshme që ndodhin në praktikë çdo dit, duke na shërbyer si një tregues i mirë për qëllim të përmbushjës së zbrazëtirave të cilat janë dëshmuar ndërvite nga po këto raste, e që me plotësimin e tyre gjithmonë krijohet një mënyrë më e mirë e rregullimit ligjor, prej të cilave mundësohet krijimi i një praktike juridike profesionale dhe më e përsosur, në lidhje me marrëdhëniet e kësaj natyre. Nëse ndalemi tek nocionet që përfshihen në doktrinën juridike, mund të themi se marrëdhëniet me karakter detyrimor janë marrëdhënie juridike, të cilat manifestohen përmes subjektit i cili njihet si *kreditor* e që e gëzon të drejtën për të kërkuar nga subjekti tjetër i quajtur *debitor* një *dhënie*, *bërje*, *mosbërje* apo ndonjë *pësim*.

Këto marrëdhënie do të jenë bazë e analizës juridike profesionale të këtij punimi, konkretisht në fillim do të trajtohen në aspektin historik në lidhje me legjislacionet përkatëse qysh nga viti 1978, e deri në periudhën e hartimit të Draft Kodit Civil të Kosovës. Si një nga burimet kryesore të këtyre marrëdhënieve është vet Kontrata, e cila vlenë të theksohet se me zhvillimin e teknologjisë në mbarë botën, tashmë ka arritur të krijohet një reformë praktike e cila domosdo e imponon ndryshim-plotësimin e normave juridike, në mënyrë që të krijohet një sistem i cili funksionon në përputhje me kohën në të cilën jemi, dhe nevojat juridike të cilat krijohen nga po këto ndryshime.

Fjalët kyçe: *Marrëdhëniet detyrimore, LMD, DKC, kreditor, debitor*

ABSTRACT

Obligatory relations enjoy great importance in the legal-civil field, and this is constantly proven by practice, from each of which it is clearly shown that just as the rights which are the basis of the description of different legal-civil situations (whether they are fulfilled or not fulfilled), there is always a connection between rights and obligations, because where a right arises, an obligation arises at the same time, and vice versa. Legal institutes with a mandatory character are legally framed by laws which enable us to have legal affairs well regulated, however gaps are always present. Therefore, it is necessary to create a more precise, more concise and more adequate codification for legal issues of this character every time.

The way in which the obligatory relations have been manifested through the legal framework, we can best understand from the various cases that occur in practice every day, serving us as a good indicator for the purpose of fulfilling the gaps that have been witnessed over the years by these same cases, and that by completing them, a better way of legal regulation is always created, which enables the creation of a professional and more perfect legal practice, in relation to relations of this nature. If we stop at the notions that are included in the legal doctrine, we can say that relationships with an obligatory character are legal relationships, which are manifested through the subject who is known as a creditor and who enjoys the right to demand from the other subject called the debtor a payment, doing, not doing or suffering.

These relationships will be the basis of the professional legal analysis of this paper, concretely at the beginning they will be treated in the historical aspect in relation to the relevant legislations since 1978, until the drafting period of the Draft Civil Code of Kosovo. As one of the main sources of these relations is the Contract itself, which is worth noting that with the development of technology around the world, a practical reform has already been created which necessarily imposes the change-completion of legal norms, in order to a system is created which works in accordance with the time we are in, and the legal needs which are created by these same changes.

Key words: *Obligational relationships, LOR, DCC, creditor, debtor*